

posledním odstavci první věty obč. zák. naznačenou, o osobě spoluporučnicka svého dítěte. Zůstavitelovo přání, třebaš prvním soudcem bezvadně zjištěné, nemůže nahraditi nedostatek platného prohlášení oně zůstavitelovy vůle. Bylo proto podle druhé věty posledního odstavce Šu 211 obč. zák. hleděti při volbě spoluporučnicka na návrh spoluporučnice, matky dítěte, vyslovivši se pro svého otce.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud poukázal sice správně k tomu, že ustanovení Šu 211 poslední odstavce obč. zák., že při volbě spoluporučnicka jest nejprve vzíti zřetel na prohlášenou vůli otcovu, odpovídá předpisu Šu 196 obč. zák. o povolání k poručenství poslední vůlí otcovou, to jest, že poručenství náleží především tomu, koho otec povolal, ale neprávem usoudil, že povolání toto musí se proto státi některým ze způsobů prohlášení poslední vůle v Šu 577 obč. zák. uvedených. Není pro tento právní názor opory v zákoně, v němž forma povolání není předepsána. Proto postačí, jen když je vůle otcova prohlášena zcela určitě, úplně při smyslech, uváženě a vážně, bez nátlaku, podvodu a podstatného omylu (§§ 565, 869 obč. zák.) a když je přesně prokazatelná. Toť názor nejen závažné literatury, nýbrž i judikatury (srovnej Zeiller Comment. Sv. I. str. 421 a Glaser Unger čís. 11.620 a 12.029). Na tomto stavu nebylo ničeho změněno ani první novelou k obč. zák., kterou byl § 211 obč. zák. znovu upraven (§§ 27 a 29). Poněvadž zjistil i recursní soud, že otcova vůle ohledně spoluporučnickovy osoby prohlášena byla bezvadně, musí tato vůle býti splněna, neboť povolati svému dítěti spoluporučnicka jest otcovým právem, vyplývajícím z jeho moci otcovské.

Čís. 5977.

Zavázal-li se kupitel platiti předem, byl prodatel oprávněn zaslati zboží na dobírku. Zvýšené útraty dobírky postihují však prodatele.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1926, Rv II 51/26.)

Strany uzavřely smlouvu, dle níž se žalobkyně zavázala dodávati žalovanému cihly. Původně bylo ujednáno, že cihly mají býti zaplacený nejdéle do 14 dnů od dodání faktury, později bylo to změněno tak, že žalobkyně má dodávati žalovanému cihly jen proti zaplacení napřed. Žalobkyně zaslala po té žalovanému na dobírku tři vagony cihel, žalovaný odepřel dobírku vyzvednouti, pročež žalobkyně prodala cihly prostřednictvím obecního úřadu. K žalobě o zaplacení kupní ceny za dodané tři vagony a náhradu výloh dobírky procesní soud první instance přiznal žalobci kupní cenu. Odvolací soud k odvolání žalované napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud jde o zásilku 3 vagonů cihel, jest dovolatelce přisvědčiti v tom, že žalobkyně měla se řídití poukazem ze dne 30. května 1925 a zaslati cihly jen proti zaplacení za hotové, poněvadž volba způsobu zajištění kupní ceny byla přenechána žalované. Právně mylným jest však závěr dovolatelky, že žalující strana již z toho důvodu, že obtížila zásilku dobírkou, se octla v prodlení se splněním smlouvy. Dle nesporných zjištění převzatých odvolacím soudem měla žalobkyně při dodávce cihel hlavně zájem na tom, by si zajistila kupní cenu za postupné dodávky, nechtějíc dodávati otevřeně. Po vyjednávání mezi stranami o způsobu zajištění buďto dobírkou neb postupem pohledávky ze stavby, směnkou nebo zaplacením předem, přistoupila dovolatelka dopisem ze dne 15. května 1925 na to, že bude kupní cenu postupně platiti předem. Nebyla-li tudíž žalobkyně povinna plniti předem, nemohla se ani nedodáním zboží octnouti v prodlení, když od druhé smluvní strany zajištění částečným zaplacením nedošlo. Zaslala-li pak cihly dobírkou, učinila tak, aby sobě zajistila placení předem, dávajíc tím zároveň žalované na vůli, by k vůli nerušenému postupu stavby po vyplacení dobírky zboží (cihly) převzala. Obtížení zásilky dobírkou bylo jí příkazem opatrnosti, nemá však vlivu na jedinou, v tomto sporu rozhodnou skutečnost, že nikoli žalobkyně, nýbrž žalovaná se octla v prodlení se splněním smlouvy a došla tato okolnost správného zřetele tím, že nižší soudy, zamítнувše žalobu, pokud žádá více, než ujednanou kupní cenu, právem uznaly, že výlohy dobírky jdou na vrub žalobkyně a že žalovaná byla oprávněna sraziti si tyto větší výlohy z kupní ceny. Žalovaná nebyla však oprávněna dáti zboží k dispozici jediné z toho důvodu, že žalobkyně si takovým způsobem zajišťovala své právo na předchozí zaplacení kupní ceny. Tím, že žalovaná neprávem odmítla přijati zboží a je zaplatiti, octla se v prodlení a jest proto odsouzena žalované ku zaplacení kupní ceny za ostatní dle závěrečného listu v nepopřené fakturní ceně koupené cihly, kteréžto zboží doposud dodáno nebylo, ustanovením čl. 354 obch. zák. odůvodněno, jelikož kupitel se octl ohledně tohoto zboží, k jehož postupnému odběru se zavázal kupní smlouvou ze dne 23. dubna 1925, v prodlení, odepřev placení a přijetí jeho, i když žalobkyně mu poskytla přiměřenou dodatečnou lhůtu k odběru.

Čís. 5978.

Pro posouzení, zda jde o spor nájemní, v němž platí kratší lhůty Šu 575 c. ř. s., jest rozhodným obsah žaloby a její konečná prosba, nikoliv právní otázka, jež vyplyne teprve z přednesu stran. Kratší lhůty Šu 575 c. ř. s. platí i v řízení o žalobě na zrušení nájemní smlouvy z důvodu Šu 1118 obč. zák.